

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljaljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2.50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglašje

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriskih trafikah.

Balkan pred vojno?

Današnji listi objavljajo brzojavke iz Sofije, Beograda in Aten v katerih je rečeno, da so Bolgarija, Srbija in Grška pričele mobilizirati. Bolgarska brzojavna agencija v Sofiji poroča: V sled vznemirajočih vesti, da se zbirajo ob bolgarski meji večje turške vojaške čete, je čutila bolgarska vlada dolžnost, ukazati mobilizacijo, da bi bila pripravljena na vsako eventualiteto. Iz Beograda došla uradna poročila pravijo, da je srbski kralj zaukazal splošno mobilizacijo vojaštva. Skupščina je sklicana za 4. t. m. Iz Aten pa se poroča, da je Grška v očigled splošni mobilizaciji balkanskih držav ter vsled vznemirajočega položaja v Turčiji sklenila sporazumno z drugimi balkanskimi državami mobilizirati vojaštvo. Čuje se, da mobilizira tudi Črnagora.

Po istih brzojavnih žicah je dospela tudi vest, da odpošljejo balkanske države v najkrajšem času Turčiji enako se glaseči ultimatum, v katerem se zahteva od Turčije uvedba avtonomije v evropskih provincijah Turčije. Turčija pa bi morala tekom 24 ur odgovoriti na ta ultimatum.

Za sedaj je torej gotovo, da so gori omenjene balkanske države pričele resno akcijo proti Turčiji. Na Balkanu se mobilizira — najbližja prihodnost pa bo pokazala, če pride do vojske.

Vojni odsek avstriske delegacije je imel včeraj popoldne ravno sejo, ko je ministerski predsednik grof Stürgkh dobil obvestilo o mobilizaciji. To vest je povedal nekaterim delegatom in se je nato hitro razširila. Z veliko nestrpnostjo so delegatje pričakovali prihod zunanjega ministra grofa Berchtold. — Ta je prišel nekaj pozneje v parlament ter izjavil da je položaj sicer skrajno resen, upa pa, da ne bo prišlo do najskrajnejšega. Nadalje je izjavil, da se vesile še vedno trudijo, da bi se ohranil mir. Dodjal pa je, da mora mo biti pripravljeni na vse.

V dunajskih političnih krogih smatrajo položaj za jako resen. Toda pre-

vladuje mnenje, da se bo posrečilo odvrniti krvav konflikt. Mobilizacijo smatrajo le kot pritisk na Turčijo, da vendar enkrat izvede vse one reforme, ki jih je Turčija že tolikrat obljubila. Seveda je odvisno sedaj od Turčije, če bo voljna udati se temu pritisku ali pa zgrabiti tudi za orožje.

Avstrija za sedaj ne stori nikakega koraka. Njeno zadržanje je odvisno od sklepov velevlasji. Vsekako pa je njena naloga paziti, da Srbi ne vpadajo v Novipazar, s čimur bi oni zamogli doseči teritorialne pridobitve in bili na ta način sosede Črnogore.

Nikdo ne bo dvomil, da ni kdo ve kako prijetno, s Turkom menjavati kroglice. Ako nastane vojska, bo ta ljuta in krvava, kakor so bili vsi spopadi s Turki. Civiliziran svet se pa tudi tega skrajnega sredstva ne sme bati, ako mu je na tem ležeče, da se odpravijo neznosne razmere na Balkanu, razmere, ki jih menda na celem svetu ni takih.

Pogozdovanje našega Krasa.

Da so gozdovi za vsako deželo eminentno gospodarskega pomena, o tem smo vsi izobraženci trdno prepričani. Le tuptam se še najde kak zakrknjen kočar s svojo kozo, ki godrnja proti pogozdovanju, ker po takih krajih ne sme več pasti svoje živinice. Vendar pri takih podjetjih ne smemo gledati le na korist, ki jo ima kdo danes, ampak na splošnost in na bodočnost. Pred 20 leti je bilo marsikateremu kraškemu očancu pogozdovanje prav zoperna stvar; danes je njegov sin zadovoljen, da vidi pred svojo hišo lepo poraščene hribece. Dosti potrebnih stvari na prvi pogled res ne prinaša koristi, a pozneje se vidi dobiček. Tako je tudi s pogozdovanjem, ki leta in leta ne nese nič a šele po dolgih letih pokaže, da bo kaj. Ko so mlada drevesca šele zasajena, seveda ni od njih nič. Pozneje pa je korist mnogostranska. Imamo les, steljo, zavetje, tla so dosti boljši, pašniki

so izdatnejši itd. Tedaj pogozdovanje ni le hudomušnost nekaterih gospodov, ki ne vedo kaj bi začeli od dolgega časa po »kanclijah«, ampak je prav koristna in izdatna naredba.

Komisija za pogozdovanje Krasa je objavila v uradnem listu »Wiener-Zeitung« št. 217,218 in 219 letošnjega leta svoje poročilo za leto 1911. Tu podajemo našim čitateljem to poročilo bolj v glavnih potezah; ako se kdo zanima za natančne in podrobne podatke, jih najde v omenjenem listu.

I. Pogozdovanje.

Pogozdovale se je za l. 1911 večinoma le v spomladnem času. Sicer je bilo občutno pomanjkanje delavcev precej zamudljivo, a vendar je šlo delo tudi z bolj neokretnimi delavskimi močmi izpod rok.

Na novo se je nasadilo v letu 1911 razdeljeno po okrajih kakor sledi:

občine	parcele	stebelca
Gorica	12	37
Gradišče	2	21
Tržič	5	17
Sežana	15	62

Tedaj se je nasadilo skupaj 1.160.100 stebelc na novo. Poleg tega je bilo vsejanega 4 kile in pol semena.

Ker pa je treba skrbeti tudi za to, da se popravijo prejšnji nasadi, je komisija porabila tudi za popravke, dokajšnje število stebelc. Nekaj jih pogine in ovne, druga polomi veter ali pastirji itd., tako da so popravki starejših nasadov vedno potrebni. Za te popravke se je porabilo kakor sledi:

občine	parcele	stebelca
Gorica	21	174
Gradišče	4	79
Tržič	8	39
Sežana	21	116

tedaj skupaj 1.446.700 stebelc. Razun tega je komisija podpirala privatne in državne nasade, v katerih se je nasadilo 68.000 stebelc. Vsega skupaj je bilo tedaj nasajenih za l. 1911 **2.674.800 stebelc** v vseh štirih omenjenih političnih okrajih.

Med nasajenimi drevesci so v ogromni večini iglovci, le malo število je listovcev: 4000 akacij. Najbolj je zastopan bor; nasajenih je pet različnih vrst tega plemena. Dosti je zasajenih smrečic in mecesnov, manj cipres in pa jelk; zadnjih celo samo 500 stebelc.

Stroški za pogozdovanje so znašali za l. 1911 kakor sledi:

a) novi nasadi:	
Goriški okraj	2213 K 30 h
Gradiščanski okraj	195 K 25 h
Tržiški okraj	640 K 60 h
Sežanski okraj	5667 K 29 h
Skupno tedaj	8716 K 34 h
b) popravki so stali razdeljeno po okrajih:	
Gorica	7.681 K 14 h
Gradišče	405 K —
Tržič	2.104 K 46 h
Sežana	3.837 K 73 h
Skupno	14.028 K 33 h

c) Na vseh privatnih posestvih sežanskega okraja in deloma tudi drugih okrajev je dala kopati pogozdovna komisija luknje za stebelca deloma popolnoma deloma polovično na svoje stroške, kar je znašalo 4655 K 52 h. Razun tega je imela komisija seveda še vse polno drugih stroškov, ki so požrli precejšnjo svoto denarja. Vsi stroški so znašali **29.030 K 90 h** in se razdelijo na tele predmete:

novi nasadi in seme	8.716 K 34 h
popravki in seme	14.028 K 33 h
naprava lukenj	4.655 K 52 h
prevažanje stebelc	375 K 74 h
nakup semena	251 K 01 h
izboljšanje nasadov	803 K 94 h
zatiranje golazni	66 K 80 h
naprava poti	128 K —
razno	5 K 22 h

skupaj torej 29.030 K 90 h K temu pride še 310 K, katere je dala komisija raznim privatnim osebam kot podporo pri zatiranju golazni in škodljivega mrčesa.

II. Škode.

Gozdovi imajo mnogo sovražnikov. Tudi Krasu niso elementarne in druge nezgode prizanesle. Mnogo škode so

Naše bajeslovje.

(Po dr. H. Máchal.)

(Dalje.)

V Miji (ali Matajurju?) je bil zmaj (lintver). Ko je zažvižgal, je listje pormenelo in štrlelo je na drugo stran doline. — O kačji kraljici bajajo na Štajarskem. — »Hišni gad« je po nekodi simbol zemske plodnosti in nekak hišni bog. V Kotu ne marajo ubiti »voža«, češ, da to odnese srečo od hiše. Na sv. Jernej ne delajo na polji češ: da je polno kač. Na Marij. vnebovzetje pa da so na hrevesih. Neka vješlica da je vrgla gotovega dne le kamenček na kačo in rekla: Ali ne veš, kak dan je danes za te? In takoj je bila mrtva. Ko je pa druga to posnemala — ali na nepravi dan ali kaj — pa jih je toliko prišlo, da je morala uteči.

III.

1. Že divji mož, žena itd. so posebljenje prirodnih prikazni na zemlji; posebno pa velja to o Vesnah, Pertah, Torkljah. — Na Kanalskem je v Prehodu*)

*) Naši Nemci so nazvali cestovod čez Prehod Mrtvaskybach — viadukt. Ali takega potoka ni; e Mrtvaški klanec ob začetku cestovoda!

vesna vpila tje čez Sočo Ročinju, kako naj orje. V Avčah so bili eno vjeli in jo imeli dolgo zaprto pri Šk. Pritožila se je, da ne more slišati besed »žel pr žel.« — Na Tolminskem bajajo: Vesne čvrčijo (hreščijo) kadar po noči gredo. Nekdo je vedel, kdaj pridejo in jih je skrit čakal, da bi slišal, kaj bodo govorile. A one so vedele zanj in mu rekle: Vpiči sekiro v ta tepelj (štor). Storil je tako, in potem so ga bolele noge vse leto. Ob letu jih je šel spet čakati in rekle so mu: Vzemi sekiro iz tega toplja. In potem je ozdravel. — Na Kobariškem: Vesne so črčale okrog sv. Matija pod Njarčkom (samota pod Idrijskim). Vsake vrste glasovi so bili. Kakor kopa se je ovalilo, in tam je bilo rodovitno leto. — Na Bolškem nastopajo namesto Vesen Perte (nemški Berchta). Nekdo jih je čakal na sv. Tri kralje blizo koritniškega mosta. Tedaj ga je vsekala ena v nogo, in od tega časa je bil hrom. Ob letu jih je spet čakal. Tedaj mu reče ena: Lani sem nekaj tu pozabila, moram vzeti. In bil je zdrav. — To je delovanje in pripravljanje zimske prirode na prihodnjo rodovitnost. Za to ima nemška in menda trentarska bajka; da

po meni čas od božiča do sv. 3 kraljev vreme vsega prihodnjega leta; samo da treba šteti narobe: prvi dan pomeni december itd. Enako je hodil neki Podkrnec o 3 sv. večerih na veter (ali megljo?) gledat, in sklepal iz tega: ali bodo mrli majhni ali stari. Vodanov »divji lov« je znan pod Predelom. (Po nekaterih je oni šum od poleta ptic povodnih v veliki nevidni višavi.) Kdor to sreča, mora stopiti na stran ter se vleči na tla, da zvilhra nad njim naprej. Na Bolškem so hodili še nedavno kot »perte« preoblečeni strašit otroke. (Torej je nastal iz perte že parkelj.) V Kranjski gori so bili v neki hiši sami otroci doma; dva da sta od strahu umrla! Druge poznajo Vetro babo, kraljico belih žen, ki prede po zimi predivo. — Zelo huda da je na Štajerskem Torklja. Če ne praznujejo dekle sobote zvečer, da jih hudo kaznuje.

Poosebljenje prirode in odprava božanstva so n. pr. Rusalijske, Ruse na Štajerskem, Hors-Kres-Dožlog, Morana = Baba. Od nje je ostal izrek: babo žagati, t. j. premaga zime; in pa razni hribi: Baba, Babana. (Lahko pa tudi od divjih žen - bab sploh.)

2. Kakor pozemske prikazni, so poosebljene tudi oblačne in podnebne; n. pr. solnce, mesec, zvezde, nevihta, oblaki, mavrica, veter.

Ko solnce zatemneje, da ga jesta dva volka, ali dva psa. Na Koroškem in ponekod na Kranjskem spuščajo o sv. Ivanu goreča kolesa s hriba. To je ostarek solnčnega češčenja. Na Bolškem so gonili tega dne živino čez ogenj*) Kresni ogenj, spomin solnčnega bogstva da je — po nemšč. vraži — zoper čaranje, toča, hudo uro, zoper živinske bolezni. — Skakanje čez kresove je lustracija, očiščevanje po drugih (Nemcih) pa tudi spomin nekdanjih človeških žrtev. (Še nedavno da je bila pri nekih Indijancih ta navada, da so sežigali mlade deklice.) Utikanje rož v strehe — na Kanalskem, sicer pridejo kače v hišo — pomeni poznejše nekrvave daritve: cvetlična kolesa pa dobro žetev. Po koroški pravilici se razcvete praprot, ko solnce ubije črnega volka. O kresu da se živina pogovarja, in kdor ima nevede praprotovo seme, da jo more razumeti. (Dalje pride.)

*) Prej tudi na Štirskem; pri Srbih, Čehih in Rusih še dandanes.

napravili požari. Na prostorih pogozdovalne komisije ni gorelo nič manj kot 22 krat v l. 1911. Največjo škodo je napravil požar v Rihemberku dne 9. avgusta in v Tomačevici dne 29. istega meseca. Škoda se je cenila čez 18 tisoč kron. Iskre iz železniških strojev so prav pogosto bile vzrok hudim gozdnim požarom. Dostikrat so vzroki neznan, ali navadno je neprevidnost pastirjev, tobakarjev itd. Razun tega je konstatirala komisija petero pedic in moljev, ki poleg rujavega hrošča prav pridno pokončujejo nasade. Dostikrat pa je križ tudi z občinstvom, ki komisiji ne gre pri pokončevanju gosenic in zalege na roko. 104 stranke je bilo treba naznaniti politični oblasti, ker niso hotele pobirati gnezd in zaležkov drevesnih škodljivcev. Škode, ki jih delajo razni hrošči, pedice, predci, molji in kakor se že vsa ta zgaga imenuje, so naravnost občutne. Celi kosi gozda gredo pozlu, ako te nesnige ne zatremo o pravem času. Zato ni pametno, da se ljudstvo upira, ako gre za zatiranje teh škodljivcev, ampak naj bi šlo komisiji vedno na roko, ker to zatiranje je le občinstvu v korist. Lanska suša je napravila pri sadežih dosti škode. V komenskem okr. n. pr. je pokončala skoro vse. Pa ne le enoletne mladike, tudi 6—8 letna drevesca so trpela radi suše, ki je pokončala v celoti okoli 4 m iljone drevesc. Poškodbe suše in ognja so tako občutne, da za par let ni niti misliti na novo sadenje, ampak pride le popravljanje in izboljšanje prejšnjih letnikov v pošte.

III. Obramba nasadov.

Da se nasade vsaj po mogočnosti obvaruje pred raznimi poškodbami, je storila komisija potrebne korake. Proti ognju in iskram iz lokomotiv je dala ob progah napraviti visoke zidove. Obzidani so bili tudi nasadi, kjer jih je poškodovala živina, divjačina itd. Zidu se je napravilo v vseh štirih okrajih 61.304 metre. Stroški so znašali 25.400 K. Največ je pobral sežanski okraj, kjer se je porabilo za obzidanje 11.584 K. V izogib večjih in hujših požarov je dala komisija tudi to leto požeti travo po nasadih, kar pa se večinoma ni zgodilo, ker trava kot piča ni bila porabna; bila je presuha in od solnca sežgana in tako tvorila še večjo nevarnost za nasade kot prejšnja leta. — Da so nasadi in pogozdovanje že sedaj koristni, se vidi iz tega, ker tupatam že proda komisija nekoliko lesa iz pogozdenih zemljišč. Tudi trava in paša je v teh prostorih dosti boljše. Naj omenimo le, da je bil les nakazan 64 krat, trava pa 21.

IV. Vrtovi.

Za dobavo rastlinic ima pogozdovalna komisija svoje vrtove in sicer: v Gorici, v Šempasu, v Komnu in na Trnovem. Vsi ti vrtovi obsegajo 11.652 kvadratnih metrov. Največ se seje seveda borovega semena, precej tudi smreke; drugi iglovci so zastopani le z enim kilom razun mecesna, katerega se je vsejalo za l. 1911. 10 kg. Vsa količina semena je znašala 176 kg. Najbolj izdaten je goriški vrt, najšibkejši trnovski. Iz tega semena se je dobilo 1.540.150 stebelc. Za svojo in še privatno uporabo je oddala komisija l. 1911 vsega skupaj iz svojih vrtov 1.788.092 stebelc. Stroški za vse štiri vrtove so znašali za preteklo leto 4094 K 24 h. Radi hude suše je bil vspeh tupatam precej majhen. Dosti so škodovali tudi bramorji, katerih se je posebno v Šempasu pokazalo zelo mnogo.

V. Nadzorstvo.

Leta 1911 je komisija nastavila za zgornji del Vipavske doline še enega gozdnega pomočnika. Koncem tega leta je tedaj imela komisija v svoji službi enega gozdarja s plačo 1000 K in tri gozdne pomočnike s plačo po 800 K. Razun tega so dobili občinski gozdni čuvaji male prispevke, ker so pomagali v gozdnem varstvu, vsega skupaj 700 K. Za gradiščanski in tržiški okraj je vlada dala na razpolago 520 K v isti

namen. Največ prestopkov je bilo zanamovanih glede zanemarjanja pri uničevanju mrčesa in škodljivih gosenic. Da včasih smukne kateri po kako vejo čez prepovedano mejo, to se razume; takih slučajev je bilo v l. 1911 dognanih 24. —

VI. Kataster.

Kataster pogozdovalne komisije je približno dovršen. Izostajajo le še nekateri kraji kanalskega sodnega okraja. Občina Banjšice bi bila že leta 1911 lahko pritegnena v komisijski kataster, a radi nekaterih rekurzov, ki so bili v ministerstvu rešeni šele koncem imenovanega leta, se to ni moglo zgoditi. V Batah se je pa, kakor pripoveduje poročilo, ljudstvo kar vprlo in le s težavo in z orožniško asistenco je bilo mogoče izvršiti mapiranje. Največ sveta je pritegnila komisija v svoj delokrog v občinah Lokavec, Rihemberk in Trnovo. Ves prirastek izkazuje 52 hektarjev. — Vsega skupaj ima pogozdovalna komisija v svojem katastru 8344 hektarjev sveta, ki je deloma občinska, deloma državna in tudi privatna last. Komisija sama ima le 5 hektarjev v svoji lasti.

Poročilo sklepa s podatki o osebnih spremembah in podaja ob koncu še celoten računski pregled. — Od leta 1884 sem obstoja že komisija za pogozdovanje goriškega Krasa in le žalibog, da ni koj v začetku vtegnila svojega delovanja razpresti tako na široko. Kako lepi so nasadi onih let in marsikatera kraška skala je že z mahom pokrita. Ljudstvo naj bi šlo komisiji na roko, ker pogozdovanje pride vendar le ljudstvu v korist. Par let je res morda nerodno radi paše, če ne zasadimo goličav, bodo večno kazale svoja gola rebra in vetrovi bodo odnesli še tisto peščico zemlje, ki je tupatam med skalovjem. Ne le za danes moramo skrbeti, ampak tudi za naprej. Le tisti, ki ima tudi svoje naslednike v mislih, je pravi gospodar. In ako se ne bomo brigali za izboljšanje lastne zemlje, tedaj ni naše gospodarstvo nič. Naprej in vedno le naprej za dobrobit posameznika in tako za blagostanje celega ljudstva. Vsak košček naše zemlje naj bi bil oskrbovan, vse moči morajo priti v delo, kajti le v trdnem vztrajnem delu je naša rešitev.

Dopisi.

Iz Kojškega smo dobili daljši dopis, iz katerega posnemljeno, da se je vršilo tam dne 26. septembra konstituiranje novoizvoljenega občinskega zastopstva. V ta namen je prišel v Kojško namestništveni svetovalec in voditelj okrajnega glavarstva g. Rebek, katerega se je priredil slovesen vsprejem, pa ne zaradi tega, ker je prišel prisostvovati kot vladni zastopnik h konstituiranju občinskega zastopa, marveč zato, ker je kot voditelj okrajnega glavarstva goriškega prvokrat obiskal kojščansko občino. Vsprejem se je udeležil preč. g. župnik, ves občinski zastop in mnogo ljudstva. Po vsprejemu se je izvršila volitev župana in podžupanov. Za župana je bil izvoljen prejšnji župan Obljubek, za podžupane pa Lenardič Janez, Baudač Anton, Rudolf baron Teuffenbach, Jasnič Vincenc, Jančič Michael, Jančič Anton, Kristančič Ivan, Marinič Josip in pl. Reya Ivan. Po izvršeni volitvi je namestništveni svetnik g. Rebek, kakor je to pri takih prilikah navada, pozdravil konstituirani občinski zastop ter ga pozval, naj mu bodi prva skrb, delati za dobrobit občine, obljubivši mu svojo pomoč. V nadaljnjem govoru je orisal grdo razvado o preobilnem použivanju alkoholnih pijač ter škodljivo učinkovanje teh na dušni in telesni razvoj človeštva; žal mu je, pravi, da se je tudi med Slovenci ta grda navada tako močno vkoreninila; zato je apeliral na obč. zastopnike, naj postavijo svoj upliv v to, da se odvajajo zlasti mladina od pijačevanja. Priporočal je tudi toplo, omejitev javnih plesov, ker tudi ti ne donajajo ne v moralnem ne v materialnem pogledu nič dobrega.

Veseli je bilo in bo, pravi, to najbo vselej v skladu z moralno in materialno koristjo. Župan se pristržno zahvali gosp. glavarju za dragoceno izvajanje in poduk, zagotavlja, da obč. zastop si bode prizadeval po svojih močeh to dragoceno priporočilo udeležiti. Zahvalil se je tudi starašinu, za izkazano mu zaupanje z zopetno izvolitvijo. Rekel je med drugim da je njemu pri poslovanju njegov najzagrizenejši nasprotnik enak kakor najiskrenejši prijatelj. Sklenil je svoj govor z besedami, da hoče ostati zvest verskim načelom; v tem smislu poziva tudi ves obč. zastop da mu sledi ter ščiti verska in cerkvena vprašanja. Župan prosi pomoči tudi od strani gosp. glavarja, ki mu jo tudi iskreno obljubi, bodisi s svetom ali dejanjem. Nato so vzkliknili vsi obč. svetovalci trikratni »živio!« presv. cesarju. — S tem je bila seja končana.

Naša želja je, da bi sledila lepim besedam tudi lepa dejanja.

Politični pregled.

Novi člani gosposke zbornice.

Za nove člane gosposke zbornice bodo baje imenovani bivši minister Zachek, prof. Heirovsky, rektor Čelakovsky in pisatelj Jirásek.

Drugo delegacijsko zasedanje.

Budimpeštanski listi poročajo, da se bo z ozirom na nevarni položaj v Balkanu vršilo drugo zasedanje delegacij, in sicer takrat v Budimpešti, v kratkem času, baje že 22. oktobra. Zatrjuje se z gotovostjo, da bo cesar tudi to zasedanje otvoril s prestolnim govorom. Nekateri listi hočejo vedeti, da zahteva vojaška uprava večjih vojaških kreditov v proračunu za l. 1913.

Proti Hohenburgerjevemu jezikovnemu ukazu.

Društvo čeških odvetnikov na Moravskem in zveza čeških sodnikov v Pragi sta sklenila na tozadevnih zborovanjih resoluciji, v katerih se protestira proti Hohenburgerjevemu jezikovnemu ukazu, češ, da nasprotuje državnim osnovnim zakonom.

Obletnica italijansko-turške vojske.

Dne 27. m. m. je bilo ravno leto dan, ko je Italija odposlala Turčiji ultimatum glede zahtev v Tripolisu. Ker Turčija ni odgovorila na ta ultimatum tekom 24. ur, kakor je zahtevala Italija, je nekaj dni pozneje pričela z vojno ekspedicijo v Tripolitanijo.

Angleži in Nemci

Ostanejo skoro gotovo še naprej stari sovražniki. Pred kratkim je umrl nemški poslanik v Londonu baron Marchall, kateri je imel nalogo, da uredi razmere med obema narodoma. Pravijo, da je imel že deloma vspehe. Angleški list »Westminster Gazette« pravi, da je čudno, kake vspehe rodi vsak poskus zbližanja: namreč na obeh straneh novo oboroževanje. Diplomati delajo pogodbe in račune, države pa štejejo denar za kanone. Zdi se, da je boj za nadvlado, nekakov boj za obstanek pri Angležih in pri Nemcih dosti hujši kot vsi diplomatični načrti. Diplomati obrača, ljudstvo obrne.

Darovi.

Za »Šolski Dom«:

je došlo našemu upravništvu: Adolf Urbančič, mesar v Gorici 2 liri, katere je dobil pri neki stavi z Italijanom iz čedadske okolice. — Hvala!

Domače in razne vesti

Imenovanja. Gozdarski komisar II. razreda Emilij Puppis je imenovan za gozdarskega komisarja I. razreda. — Orožniški štražmojster Josip Druška je imenovan za namestništvene-

ga kancelista pri okr. glavarstvu v Tlominu. — Pravni praktikanti dr. Renato Timeus, dr. Anton Gnezda in Fran Šemrov so imenovani za avskultante v področju tržiškega nadso-dišča.

Imenovanji. Predsednik pomorske vlade je imenoval stavbinska praktikanta Krešimira Mrkošiča in Antona Botiča za c. kr. stavbinska pristava v X. činovnem razredu državnih uradnikov.

Goriški Lahi so imeli minulo nedeljo »svoj dan« v Ločniku. Priredili so slavnost na korist »Lege Nazionale«. Smešno je bilo videti po goriških ulicah laške fantaline, ki so nosili na drogih pritrjene reklamne table za to slavnost. Tako reklamo dela tudi cirkus »Zavatt«. — Na veseljenem prostoru se je zbralo mnogo ljudstva, in goriški magistratovci so zavzemali najčastnejše mesto. A videlo se je, da jih tlači neka mōra, ki jim dela veliko preglavico, namreč to preklemano namestništvo v Trstu. Grozno so jezni na tržiško rumeno hišo tam ob morju. V Ločniku, na slavnosti »Lege«, je bilo tudi nekaj tržiških Lahov navzočih, ki so goriškim Lahom pripovedovali, da tudi tam, namreč v Trstu postajajo »ščavi« »prepotenti« in da ne goriškim in ne tržiškim Italijanom se ne obetajo nič kaj dobri časi. Pihali so si na ušesa drug drugemu. — Neki tržiški Lah se je začudil, ko je videl tudi v Ločniku slovenski napis na pročelju tamošnje slovenske ljudske šole. Napis sicer ni popoln — manjka ga namreč polovica — a je vendarle. »Pa kaj tudi v Ločniku ne prebivajo sami Italijani?« je vprašal svojega druga. Ta mu je odgovoril: »Kaj še! Saj je skoraj četrtina prebivalstva slovenske narodnosti!« — Zvečer so se Lahi naslajali ob šviganju umetnih ognjev v zrak. Ko so se visoko v zraku rakete razpočile in so se vsule na vse strani iskre v italijanskih barvah, takrat so se oddahnili češ: ker ne smemo podnevu razobešati italijanske trikolorre, smemo pa nemoteno spuščati v zrak ognjene barve naše ljubljene trikolorre, ki pravijo, da v naših srcih še gori ogenj navdušenja za mater Italijo. In tako so za trenotek pozabili na tiste »ščave« v Gorici in v Trstu, ki jim delajo toliko preglavico....

Velike zasluge si je moral pridobiti goriški državni poslanec Ušaj za laški listič »Libertà«, ker ga ta v svoji zadnji številki od 28. sept. 1912. tiplje tako bolj z debelimi rokavicami. Povod je seveda slovenska šola in sicer premetev pripravnice iz Podgore v Gorico. Strašno so hudi gospodje okoli tega lističa, češ laški poslanci so za nič: Faidutti in Bugatto sta vladna moža, Ušaj pa ni zmožen odpreti ust — (incapace di aprire bocca). Res fin kompliment! Gospod poslanec bo sedaj gotovo »delal« na to, da se odpravi pripravnica iz Gorice, kar bo mladiče okoli tega polvinarskega lističa anti pomirilo.

Tombola »Slovenskega Sirotišča« se je vršila v nedeljo ob ogromni udeležbi. Činkvino je dobila gospa Ana Ivančič iz Deskel, tombolo pa Peter Gorjan, delavec v Gorici. Za prodane srečke se je dobilo, kolikor se je moglo dognati do zdaj, 844 K 35 v, za prodane cvetke pa 54 K 20 v.

Porotno sodišče. Danes in jutri se vrši pred tuk. porotnim sodiščem kazenska razprava proti M. Gregorc in tovarišem iz Tribuše zaradi uboja. O izidu bomo poročali prihodnjič.

Nesreča. Delavcu Andreju Korošec, ki je zaposlen pri delu pri topničarski vojašnici je padel na glavo kos asfalta, vsled česar so se mu pretresli možgani. Prepeljali so ga v težkem stanju v bolnišnico usmiljenih bratov.

V ljubljansko prisilno delavnico so prepeljali v Avber pristojnega črevlja-rja Ivana Ukmar, ki je bil že obilokrat zaprt zaradi raznih goljufij in tatvin.

Nova samostojna duhovnija. Naučno ministerstvo je dogovorno z visoko-

častitim knez nadškofijskim ordinarijatom v Gorici privolilo v to, da se ustanovi v Bukovici samostalna duhovnija.

Slava Slomšek-u! V torek dne 24. t. m. je minulo 50 let, odkar je v Mariboru umrl velezaslužni slovenski škof Martin Slomšek. Njegove zasluge za slovensko ljudstvo so velike. Knjige, ki jih je Slomšek spisal, prebiramo še danes z zanimanjem.

Slomšek je bil vnet katoličan in vnet Slovenec. To dvojje se zrcali v vseh njegovih spisih: Ljubezen do cerkve in ljubezen do naroda!

Največja zasluga Slomšek-ova pa je, da je prenesel sedež lavantinske škofije s Koroškega v Maribor in združil vse spodnještajerske Slovence v eni škofiji. Nad stotisoč Slovencev je bilo pred pod graško nadškofijo. Med njimi ni bilo vsled pomanjkanja slovenskih duhovnikov nobenega verskega življenja. V tem pogledu si je pridobil Slomšek za cerkev in narod neveljavih zaslug. Kdo ve, kaj bi bilo daries s spodnještajerskimi Slovenci, ko bi Slomšek-a ne bili imeli? Zato pa se ga v teh dneh spominja s hvaležnostjo vsa Slovenija. Slava njegovemu imenu!

Volitev župana v Vrtojbi. Volitev župana v Vrtojbi je bila določena za pretečeno soboto. Volitev pa se ni izvršila. Starešini iz Bukovice in Gornje Vrtojbe so bili združeni za Ivana Lasiča, mesarja, iz Gorenje Vrtojbe. Ko so starešini iz Dolenje Vrtojbe to uvideli, so se odstranili, na kar se radi nesklepčnosti ni mogla vršiti volitev. Do sporazuma za izvolitev župana ne more priti, ker kakor gornja tako Dolnja Vrtojba hoče imeti župana.

»Stari in mladi« v Solkanu. Nedeljska predstava »Slov. kat. izobraževalnega društva« v Solkanu je izpadla izvrstno. Igralo se je jako dobro, kakor še nikoli tako v Solkanu. Ljudstvo je bilo jako zadovoljno. Na splošno se je izražala želja, naj bi se predstava ponovila. Obširna Nibrantova dvorana je bila natlačena polna raznovrstnega občinstva.

Javni shod, katerega je sklicalo županstvo Anhovo za nedeljo dne 6. okt. v Plaveh se je moral zaradi nepričakovanih ovir preložiti na nedeljo dne 13. oktobra ob isti uri in na istem prostoru. Za slučaj, da bo dne 13. okt. slabo vreme, se odnese javni shod še na 8 dni, na dan 20. oktobra.

Vozni red. Današnji št. smo priložili novi vozni red, veljaven od 1. oktobra 1912 do 30. aprila 1913. Takrat je vozni red tiskan na tanjšem papirju, vsled tega je knjižica pripravnejša in lažja. Gosp. Teodorju Hribarju moramo biti hvaležni, da izdaja ob menjajoči se sezoni novi vozni red s tako bogato vsebino.

Tramvaj je danes popoldne zadel ob težko naložen voz v Gosposki ulici »Monta«. Voz se sicer ni poškodoval, pač pa se je poškodoval tramvajski voz. Na licu mesta se je nabralo mnogo ljudi.

Deželnozborske volitve v Pulju. V nedeljo se je vršila, kakor znano, deželnozborske volitve v Pulju. Izvoljen je bil hrvaški kandidat Josip Stihovič, ki je dobil 404 glasove. Italijanski kandidat Antichievich pa je dobil 231 glasov. Število volilnih opravičencev je znašalo 854; od teh se je udeležilo volitve 648, torej 76% volilcev. Volitev je vodil sam vladni komisar baron Gorizzutti.

Izreden dogodek. Lani je dobil nek kmet na Kranjskem 900 K. Ko je šel v hlev napregat konje, pa je ta denar izgubil. Prebrskali so ves gnoj, da bi denar našli, a bilo je vse zaman. Te dni so pa kopali krompir in glej čudo! našli so v zemlji zakopanih 580 K tega denarja. Očividno so pri gnojenju uporabili gnoj, v katerem se je nahajal izgubljeni denar. Denar (papirnat) je seveda od amonijaka močno izgrizen, ali pri davkarji so mu rekli, da bo najbrže avstro-

ogrška banka izmenjala najdeni denar v celoti.

Redek slučaj služabniške zvestobe je pač v Celju pri pekovskemu mojstru Janiču. Od šestih poslov služi eden pri isti hiši že 55 let, dva po 25 in trije po 18 let nepretrgoma. V naših časih, ko ima gospodinja kmalu več dekel na leto kot je mesecev, je to pač res nekaj posebnega.

Da bi moža ne zeblo, ko bo prišel domov je neka pridna mamka na Štajerskem te dni prav pošteno zakurila peč. A zelo se je začudila, ko je mož ob svojem prihodu začel divjati in kričati, kje je denarnica s 700 kronami, ki so bile shranjene v peči. Ženica zanje ni vedela in tako so seveda zgorele v plamenu. Mož je ta stvar tako razjezila, da je svojo skrbno boljšo polovico v jezi skoro zadušil. Tiščal jo je prav divje za vrat in le bližnjemu sosedu se ima ženica zahvaliti, da jo je rešil prežgodnje smrti. Sicer pa je kurjenje mesece septembra tudi še malo prezgodaj.

Tovarna za kopita na južnem Štajerskem v Loki je pogorela popolnoma. Ogenj se je razširil hitro in kmalu je bilo vse v plamenu. Da bi bilo pri takem materialu sploh težko kaj rešiti, je pač razumljivo. Še težje je bilo, ker je ogenj nastal ponoči in ga ni skoro nikdo opazil. Orožniki so bili sicer kmalu na mestu, a niso imeli zadostnega orodja. Ljudstva v okolici tudi ni lahko dobiti. Najhujše so udarjeni delavci, ki so sedaj na zimo brez kruha.

Orožniški muzej v Gradcu. Naše gg. orožnike in tudi ljudstvo bo morda zanimalo, da se je ustanovil pri c. kr. deželnem orožniškem poveljstvu v Gradcu pravi pravcati muzej za orožnike, kjer je razpostavljenih na stotine predmetov iz kriminalistike, sleparstva itd. Muzej naj bi bil nekaka nazorna šola za mlade orožnike, ki takih stvari še ne poznajo. Svet zločincev je v zadnjem času čudovito »napredoval«. Raznovrstne »iznajdbe« so uvedli tatovi in vlomilci v svojem »poklicu« in zato je nujno potrebno, da se tudi orožništvo nekoliko natančneje seznani s predmeti zločinskega rokodelstva. Graški muzej obsega lepo število pobojnega in morilnega orodja in orožja. Nekatere razbite lobanje itd. Jako zanimiv je oddelek vlomilcev. Tu se vidijo raznovrstne pile in žage, svedri in rezila, kakoršnih ni drugače najti na svetu. Izpostavljene so tudi nekatere »izčiščene« denarnice, da se vidi, kako so opravili tatovi svoje »delo«. Bogat je oddelek za ponarejanje denarja in drugih dokumentov. Tu se vidijo naravnost umetniški aparati za ponarejanje denarja, pečatov, srečk itd. Na vse božje načine si pomagajo ti ljudje, le po poštenu poti ne. Da so na svetu tvornice, ki delajo sleparske igralne karte, bi skoro nikdo ne verjel. A tu se vidi več takih snopičev kart, ki so vse pripravljene nalašč za sleparje. Tudi mazaštvo in razne »arcnije« so zastopane. Nahaja se tu oddelek o ponarejanju pisemskih mark, katero rokodelstvo bajé v zadnjem času prav izborno »cvete«. Kakor je hudodelec »napredoval«, postal pretkan in prebrisan, tako mora biti tudi orožnik. In v ta namen bo ta muzej služil v resnici naravnost izborno.

Morilec Polz — vjet. Naravnost z grozo napolnijo človeka poročila kar o dveh umorih v par tednih, ki sta bila izvršena na Štajerskem one dni. V začetku septembra je padel trgovec Schwarz, dva tedna pozneje posestnik Mörth. Dolgo ni bilo o morilcu Schwarzovem pri Judenburgu nič znanega. Še le zadnje dni se je prišlo na sled nekemu mesarskemu pomočniku Polzu, ki je stanoval v bližini Judenburga in v čegar bajti je omenjeni Schwarz zadnjič prenočil, preden sta mislila oditi po kupčiji. Tisti večer je Polz Schwarz umoril v spanju, telo potem razrezal in ga skril. Glave še sedaj niso dobili. — Pobral mu je vso imovino, okoli 2000 K; te zadnje so Polza seveda zapeljale v zločin. Polz, ki je že šest let odsedel

v graški kaznilnici, se je skrival več časa v graški okolici, potem pa blizu Ljutomeru. Prijeli so tudi enega njegovih bivših sokaznjencev, pri katerem je stanoval. Da Polz ni bil ponižen človek, se vidi iz njegovega obnašanja. V soboto zjutraj t. j. 28. septembra je prišel namreč v Ljutomeru v občinsko pisarno in zahteval potni list, da bo lahko šel na Ogersko. Predložil je na zahtevo občinskega tajnika svoj orožni list, glaseč se na ime Dominik Polz. Občinski tajnik Kolar je seveda dal možaka takoj aretirati in orožniki so ga potem eskortirali v Ljubno k pristojni okrožni sodnji. Polz je seveda tajil, češ, on ne ve o kakem umoru čisto nič. Pri njem so našli štiri velike mesarske nože. V Ljubno je ljudstvo razbilo okna in vrata voza, v katerem so peljali morilca, hoteč ga kar naravnost pobiti. Le s težavo so orožniki potisnili ljudstvo nazaj. Po odtiskih prstov se sklepa, da je Polz tisti, ki je umoril tudi posestnika Mörtha pri Gradcu, kar bo skoro gotovo, ker se je iste dni klatil tam okoli. Še pri par drugih umorih, ki so bili že leta in leta pozabljeni, a še vedno ne razjasnjeni se sumi, da je bil Polz vsaj za pomočnika, če ne glavni krivec; tako n. pr. je skoro gotovo on kriv umora pri Knittelfeldu l. 1902. Da je ljudstvo v graški in judenburški okolici bilo preplašeno, si lahko mislimo. Še le sedaj so se duhovi nekoliko pomirili, ko sedi ta zver za železjem in čaka svoje »pošteno« zaslužene kazni.

Poslanec Wolf je v noči na ponedeljek pri vožnji iz Moravske Ostrove v Brno padel v težko nezavest ter se zgrudil na tla. Pri padcu se je tudi precej oškodoval.

Smrtna avtomobilska nesreča. Na trgu v Solnogradu se je prekucnil naloženi tovorni avtomobil pivovarne Kaltenhausen. Sodje so pa šli na dve deklici, od katerih je ena ostala ra mesu mrtva, druga pa je težko ranjena.

V Bujah so odnesli neznani zlikovce iz davkarijske blagajne 9205 K. Enega sumljivega potepuha so že aretirali.

Hude igralke na karte so postale nekatere Dunajčanke. Zbirale so se vsak ljubi dan v neki dunajski kavarni in kartale prav možato, dokler je bil kak vinar v žepu. Igralska strast jih je tako prevzela, da so začele igrati hazardne, prepovedane igre, četudi jim je to kavarnar večkrat prepovedal. Vse ni nič pomagalo, »brumne« ženske so igrale naprej v veliko jezo svojih mož in v škodo gospodinjstva. Te dni je pa posegla vmes policija in razgnala v veliko veselje teh nesrečnih zakonskih mož te presnete bozerce od igre. Morda jih policija vendar ozdravi!

Vojaške potrebe rastejo od dne do dne. In tu se ne da nič pomagati. Maršikdo pravi: proč z vojak, proč z orožjem. To je vse lepo, a kaj hoče država dandanes brez orožja, brez vojaštva. Ako hoče država dandanes kaj veljati, mora pač žrtvovati ogromne svote v ta namen. Povest o svetovnem miru je pač že davno stara šara. Da se poveča število vojaštva, smo že omenili pred časom, a stem v zvezi so tudi večji stroški, ki bodo znašali za l. 1913. okoli 14 milijonov kron. K temu pridejo večji stroški za vojaške sodnike, za generalni štab, za strelivo pri artilerijskih vajah itd. okoli 2 milijona več kot za l. 1912. Vsi stroški, ki so nastali s povišanjem vojaštva, znašajo okoli 50 milijonov K. — Izjemoma bo treba nakupiti več konj, materiala za artilerijo, orožja, streliva itd. Utrditi je treba nekatere važne točke z novimi topovi, potrebne so nekatere proge, telefoni, signali itd. Za pionirje je treba nabaviti raznovrstnega razstreliva, motorske čolne itd. Za privatne automobile je treba zvišati podpore. Ogromne svote bodo šle za motorje, za nove zrakoplovne aparate, balone in drugo. Provijant in zaloge obleke potrebujejo novih dodatkov in vrhu vsega pride še vprašanje o podčastnikih, ki tudi ne bo stalo ravno ma-

lo. Vse to in še marsikaj drugega bo zneslo v proračunu za l. 1913 50 milijonov več kot je bilo za l. 1912. To niso mačkine solze, a če hočemo, da je naša država krepka in močna, moramo storiti, kar je nujno potrebno.

Vpogled v občinske račune sega malo dalje, kot se je do sedaj mislilo, tako je razsodilo upravno sodišče v neki pravdi radi tega predmeta. Slučaj je bil sledeči: Neki občanar je hotel v svoji občini poleg navadno razpoloženih računov videti tudi računski dnevnik računске knjige, pobotnice, potrdila itd. Tega mu županstvo ni dovolilo. Okrajni odbor je na občinarjevo pritožbo naložil občinskemu svetu, da je dolžan dovoliti vpogled v vse zahtevane knjige, račune itd. Okrajni odbor se je držal onega paragrafa občinskega reda, ki pravi, da je občinarjem dovoljen vsaj enkrat v letu vpogled v občinske račune in gospodarstvo, česar se pa iz navadno razpoloženega računskega izvelečka ne da dognati, zato naj se na zahtevo predloži tudi dnevnik, pobotnice in drugi pripomočki. Občina je vložila rekurz, a deželni odbor je razsodbo okrajnega odbora potrdil. Občina je še rekurirala, a tudi upravno sodišče je njeno pritožbo odbilo. Tako ima tedaj občinar pravico zahtevati poleg predloženega računa tudi razne pobotnice, dnevnik in drugo, kar mu račun šele prav razjasni.

Nakladalni roki na državni železnici. Po odredbi c. kr. železniškega ministerstva se vsled izrednega kopičenja blaga na vseh progah c. kr. avstrijskih državnih železnic, tarifarični nakladalni roki skrajšajo na 6 dnevni ur z veljavnostjo od 1. oktobra 1912 do preklica.

Ob enem se skrajšajo nakladalni roki na industrijskih in dovlačnih tirih pri enostavni nakladalni manipulaciji na 6, pri dvojni nakladalni manipulaciji na 9 dnevni ur.

Razsodba upravnega sodišča o pritožbah proti naložitvi glob. Kranjski deželni odbor je naložil dvema županoma globo vsakemu po 200 K, in sicer enemu, ker ni razglasil razglosa o kmetijskem poučnem tečaju ter ni razdelil oziroma nabil dotičnih lepakov, drugemu pa ker ni izvršil nekega ukaza glede razdeljevanja nagrad za vzrejo mlade živine. Oba sta se pritožila na upravno sodišče. Upravno sodišče pa je pritožbi kot nedopustni odvrnilo. Razsodba temelji na tem, da je smatrati naložitev globe za disciplinarno zadevo; nepokorščina proti nalogu, proti katerima se župana nista pritožila, ne spada več v pretres sodišča. S tem je bilo na najkompetentnejšem mestu izrečeno, da je bil deželni odbor upravičen naložiti globi.

Svojo ženo je živo zakopal neki Lukjanenko v bližini Odese. To se je zgodilo pred osmimi leti in do zadnjega časa ni nikdo vedel, kam je izginila žena. 26. m. m. so pri nekem delu izkopali delavci človeško okostje pri katerem so se nahajali razni predmeti, po katerih se je znalo, da je to okostje Lukjanenkove žene. Lukjanenka so aretirali in je odkrito priznal, da je svojo ženo živo zakopal, ker je ž njo živel v vednem prepiru.

Prvo brezžično brzojavko preko Alp je nehoté ujela pred dnevi vojnomočnarična postaja za brezžično brzojavljanje v Šibeniku. Brzojavka je bila oddana na meteorološki opazovališču v Zürichu in je bila namenjena za Pariz.

Kultura na Mažarskem, o kateri se slavni Arpadovi sinovi vedno tako širokoustijo, ni bogsivedi kako velika. Ne le iz njih obnašanja v parlamentu tudi iz stanja ljudskega šolstva je to razvidno. V peštanskem okraju je namreč kar 24.000 otrok brez šolskega poduka, v okraju Marmoroš pa celo 35.000. Da ni drugod dosti boljše, to se razume. Štatistika kaže, da je na Ogerskem pol milijona otrok, ki bi bili sicer dolžni obiskovati ljudsko šolo, čisto brez vsakega poduka. Tu se vidi, kam je privedla

Mažare ošabna strahovlada par magnatov, ki se brigajo le zase, za narod jim je pa toliko kot za lanski sneg.

»Lepi« spol prevladuje na tem svetu ne leposvoji ljubeznivosti, ampak tudi po svojem številu. Neki učenjak je izračunal število moških in žensk za razne države in dognal, da pride n. pr. v Avstriji na 1000 moških 1035 žensk; tedaj jih je na tisoč 35 več. Na Angleškem pa jih je na vsak tisoč moških celo 70 več. Za neporočene je ta statistika precej neprijetna, ker je pri takem pomanjkanju še težje dobiti moža kot navadno.

Drobfinice.

Mednarodni mirovni kongres v Geniu je imel par prav burnih sej z ozirom na znano nemško ekspedicijo v Maroko. Kongres je potem poslal pozdrave italijanskim somišljenikom, ki so hrabro širili idejo miru za časa tripolitanske vojske, posebno proti laškim nacionalistom. Francoz Valabregue je predlagal, naj bi francoska država prva razvila mirovno zastavo in spravila bojno orožje, kar pa se bržkone ne bo zgodilo. Znana mirovna pridigarica baronica Suttner je bila izvoljena za častno predsednico.

Zanimiva poroka. Iz Oedenburga poročajo, da se je v Rohonczu poročil dimnikarski mojster Ludovik Breuer z vdovo umrlega bar. Edvarda Waldau. Zdravnik baron Edvard Waldau je bil svoječasn v službi pokojnega prestolonaslednika Rudolfa ter je bil tudi priča rtagičnega dogodka v Meyerlingu. Po tej žalostni dramu se je izselil baron Waldau v Ameriko, kjer je poročil neko dekle iz Rohoncza. Po smrti barona se je njegova žena vrnila v Rohoncz, kjer se je sedaj drugič poročila.

Žalosten konec Napoleonove matere. Le malokomu so znane tragične razmere, v katerih je preživela svoje zadnje dneve mati velikega Korza. Stanovala je zadnja tri leta svojega življenja v neki podstrešni izbi v tretji etagi palače Pamphili v Rimu. Eno izmed njenih sinah je bila avstrijska vojvodinja ter velika vojvodinja Parmenska in Guastallska, druga sinaha pa je imela za očeta vitemberskega kralja. Toda te hčere so popolnoma zapustile staro ženo, kakor tudi njeni sinovi, ki so skrbeli v prvi vrsti za to, da so si ukrepili svojo eksistenco. Njena edina družba je bila neka potreznica in neki sluga. Zadnji z imenom Gioachimo Plezza je prišel nekega dne na idejo, da bi kazal staro ženo ljudem za denar. V ta namen je stopil v zvezo z nekaterimi hoteli, ki so pošiljali k njemu tujce in dobivali za to gotovo odškodnino. Vedno, kadar se je nabrala večja skupina radovednežev, je odprl Gioachino Plezza spalnice Laetitije Ramolino ter izblebetal skrbno naušeni komentar, medtem ko je uboga starka, mati velikega Napoleona, ležala brez pomoči v največji bedi na postelji. Ob neki taki priliki je tudi umrla.

Ruski car okraden. Iz Peterburga poročajo: Carska družina, ki se namestila prihodnjo nedeljo preseliti iz lovskega gradu Bidlovice v guberniji Grodno za več tednov v lovski grad Spala v guberniji Petrikov, je doživela neljubno presenečenje. Na železniški postaji v Spali so namreč neznan lopov ukradli iz nekega vagona dvornega maršalnega vlaka 120 funtov namizne srebrnine.

Marconi ponesrečil. V bližini Spezije je trčil avtomobil iznajditelja brezžičnega brzojava, Marconija, z nekim drugim avtomobilom, ki se je vozil iz Genove. Marconi je nevarno poškodovan na očesu, njegov tajnik in šofer sta dobila lahke poškodbe; Marconijevi soprogi se ni zgodilo nič.

Nove Kubelikove gosli. Na prihodnjem umetniškem potovanju bo igral Kubelik na svoje nove gosli »Emperor«, ki jih je kupil od nekega londonskega milijonarja za 125.000 mark. Imenitne gosli so bile last milijonarjeve družine. **izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.**

ki jih je nekoč podedovala. A v dotični oporoki je bilo odredeno, da se sme dragoceni instrument prodati le sočasnemu največjemu umetniku na gosli. Zdaj so 200 let stare. Skoraj 100 let ni nihče igral nanje in ravno zato imajo baje krasen zvok. Gosli so zavarovane za svoto, katero je Kubelik zanje odštél.

Umrl je v Budapešti velik čudak Kraus, ki je živel skromno kot kak beruč in zapustil čez en milijon denarja in vrednosti. Želel si je, da bi po njegovi smrti nastal splošen potop, da bi nikdo ne mogel zapraviti njegovih zakladov.

Najvišja hiša na svetu. V New Yorku so sedaj zgradili najvišji nebotičnik, Wodworth Building, ki je visok 780 čevljev. Najemniki tega ogromnega poslopja plačujejo okoli milijona mark letne najemnine. Hiša ima 50 nadstropij s 400 prostori. V poslopiju je postaja požarne brambe, reševalna straža, dve lekarni hydro-therapeutični zavod, tri restavracije, trije zdravniki, en zobozdravnik in končno tudi babica. Novi nebotičnik je zgrajen po francoskih načrtih z francoskim denarjem in ni torej noben ameriški produkt.

Tajfun na Japonskem Vihar, kakor ga ni bilo na Japonskem že 50 let, je napravil za 40 milijonov škode. Mnogo tisoč oseb je brez strehe. Samo v Ozaki je porušeni 20.000 hiš. Mnogo škode so trpele vojne in trgovske ladje. Vihar je odnesel na tisoče hiš, šol in mnogo gledališč. Utonilo je 400 ribičev. Uničeni so celi gozdovi in številno cest.

Sueški prekop. V prvi polovici letošnjega leta je dobila uprava Sueškega prekopa 70.204.000 frankov pristojbin od ladij, ki so plule skozi ta prekop, lansko leto v istem času pa 68.058.000 frankov. Skozi prekop je v prvi polovici tega leta vozilo 2825 parnikov in 489 jačnic.

Ob sklepu lista.

Ravnateljstvo južne železnice naznanja, da je po vseh progah državnih železnic na Bolgarskem ustavljen vsak tovorni in brzovozni blagovni promet.

Očala

vsake vrste različnih kalivosti natančno po zdravniških predpisih, dalnogleda in druge optične stvari, **mere** za mleko, vino, žganje.

Vse po zmernih cenah priporoča

JAKOB ŠULIGOJ,
urar c. kr. državnih železnic
v Gosposki ulici šte. 25 v Gorici.

Iv. Znidarčič & dr.

stav. tvrdka

v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrtna načrta, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westfal-strope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221. Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja, z vedno isto temperaturo. **Ceneje** kakor vsi drugi sistemi.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE:
Dunaj . . . 44, 69, 84, 68, 61
Gradec . . . 41, 11, 52, 17, 3

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI
PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na jgln železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

Proda se hiša v Gorici, Vía del Cristo šte. 2 z dvoriščem in vrtom pripravna za stanovanja in tudi za skladišča. Na drobne informacije podaje knezonadškofijska pisarna. M M M M M M

Samo tedaj

je preskušeno najboljši kavini pridelek **Franck** pravi, kadar ponujeni Vam za bojčki ali zavitki nosijo kot neprevarljivi znak tvorniško znamko: kavin mlinček.

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Morelli 12

odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. **Konkurenca v cenah izključena.** Cenike gratis franko na dom.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši »CENTRALNE POSOJILNICE« v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

ORIGINAL
VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa »ALTENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bod si za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original »Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitiranje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-rezice in vse v to stroko spadajoče predmete se doli po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

Tiska »Narodna Tiskarna« (odgov. L. Lukežič.)